

Waterschapsverkiezingen 2015

VERKIEZINGSPROGRAMMA VVD ZEELAND

Vastgesteld in de ALV van VVD Zeeland op 27-10-2014

1. Inleiding

In dit verkiezingsprogramma willen we u laten zien waar de VVD in ons Zeeuwse Waterschap voor gaat. Welke uitdagingen er zijn en welke oplossingen wij daarvoor aandragen. Dat doen we vanuit ons liberale gedachtegoed. De VVD wil een Zeeland waar mensen de ruimte krijgen. Met de zekerheid van veilig wonen, zodat onze inwoners zich op hun toekomst kunnen richten. De VVD wil daarbij een kleine overheid en zo min mogelijk regels. Want persoonlijke vrijheid en eigen verantwoordelijkheid zijn de kernbegrippen van het liberalisme.

Echte vrijheid gaat daarbij wel samen met het rekening houden met de vrijheid van anderen en de omgeving waarin men leeft. Een zo groot mogelijke vrijheid voor de inwoners kan alleen bestaan als er ook verantwoordelijkheid wordt genomen voor die vrijheid. Uit vrijheid en verantwoordelijkheid vloeien de andere liberale beginselen voort: gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Dat vormt de basis voor de visie van de VVD op de samenleving en de verhouding tussen uzelf en de overheid.

Focus op kerntaken

Om de overheid klein en compact te maken en de belasting zo laag mogelijk te houden, moet het Waterschap zich primair bezighouden zijn wettelijke taken. Dit zijn:

1. veiligheid
2. voldoende en schoon oppervlakte- en grondwater
3. zuivering van afvalwater van inwoners en bedrijven

Daarnaast is het Waterschap Scheldestromen eigenaar van bijna 4000 km wegen, gelegen in het buitengebied. Vanzelfsprekend moeten die goed worden onderhouden en beheerd.

Veiligheid en zorgen voor voldoende en schoon water zijn onze topprioriteiten. Bovenstaande kerntaken moeten doeltreffend, doelmatig en zo dicht mogelijk bij onze inwoners worden uitgevoerd.

De VVD vindt dat het Waterschap bij uitstek de waterautoriteit is. Het is dé plek waar alle kennis is geconcentreerd, die met een slagvaardige organisatie kan inspelen op calamiteiten en zijn werkzaamheden efficiënt kan uitvoeren.

- De zorg voor natuur, ecologie en klimaat ligt primair bij andere overheden. Wel moet bij de uitvoering van onze kerntaken aandacht zijn voor de impact op het milieu. De VVD wil daarom een goede afstemming met andere overheden en een op elkaar afgestemde aanpak van de zogenaamde blauwe en groene taken.
- De VVD wil bovendien dat groene taken door andere partijen/overheden gefinancierd worden.
- Door goed samen te werken, kunnen we onze doelen nog beter bereiken. Zowel beleidsinhoudelijk als in bestuurlijk opzicht wil de VVD onderzoeken waar die samenwerking beter en effectiever kan.

2. Veiligheid

Zeeland is een waterrijk gebied. Wij weten hoe het land beschermd moet worden tegen wateroverlast. De afgelopen paar zomers hebben ons geleerd dat we ook over het gebruik van water in droge perioden moeten nadenken. Het (oppervlakte)water heeft in Zeeland belangrijke functies: voor de scheepvaart en visserij, als drinkwater, koel- en proceswater, als zwemwater en als natuur.

Het Waterschap moet rekening houden met klimaatontwikkelingen en zorgen voor duurzaam waterbeheer. Voor nu en in de toekomst.

De waterveiligheid, en daarmee onze dijken en waterkeringen, heeft voor de VVD de hoogste prioriteit. Daarbij kunnen zaken als waterberging, natuur, recreatie, wonen en werken vaak goed gecombineerd worden. Door waterkwaliteit en -kwantiteit goed op elkaar af te stemmen voorkom je onnodige uitgaven en lastenverzwaring voor onze inwoners.

Zeespiegelstijging, grotere rivierafvoer maar ook droogte en hevigere regenbuien betekenen een enorme taak voor de Waterschappen als waterbeheerders. Bescherming door dijken of door andere maatregelen, kunnen hoogwatersituaties als in 1953, maar ook 1993 en 1995, en recente wateroverlast in Walcheren en de Kop van Schouwen (2 keer in 2013) en in kernen als Clinge en Philippine voorkomen. Om ‘droge voeten’ te kunnen garanderen is blijvende financiële inzet nodig.

Om risico's te beperken moeten plannen beoordeeld worden op zogenaamde meerlaagsveiligheid:

1. dijkversterking (preventie)
2. ruimtelijke ordening
3. rampenbeheersing en evacuatiemogelijkheden.

Bij de meerlaagsveiligheid is voor de VVD de eerste laag (preventie) de belangrijkste, en leidend bij besluitvorming. Ruimtelijke ordening en rampbeheersing zijn voor de VVD van belang om het restrisico te beperken. De combinatie van maatregelen kan per gebied verschillen.

dijkversterking

- Bij dijkversterking zijn nieuwe normeringen leidend. Prioriteit ligt bij het tegengaan van het risico van piping (het poreus of waterdoorlatend worden van dijken) en de aanpak afgekeurde dijkvakken. Dat moet zo efficiënt mogelijk gebeuren.
- Het Waterschap moet het watersysteem (ons oppervlaktewater, grondwater en de daarmee samenhangende waterbodems, oevers en kunstwerken) zodanig inrichten en beheren dat het voldoet aan de veiligheidsnorm uit de provinciale verordening. Dat geldt ook voor de waterkering.
- De VVD wil, in samenwerking met gemeenten, gronden reserveren door er een doeltreffende bestemming op te leggen, zodat ook in de toekomst dijkversterking tegen zo laag mogelijke kosten verzekerd is.

Voor de primaire waterkeringen is het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) leidend. Als het Rijk minder financiële middelen beschikbaar stelt voor nieuwe investeringen, komen de lasten meer bij het Waterschap te liggen. Zeeland zou dan, met relatief weinig inwoners en een lange kustlijn, onevenredig worden belast ten opzichte van andere provincies. Daarom wil de VVD een evenwichtige landelijke verrekening voor de kosten van kustverdediging.

ruimtelijke ordening

Het watersysteem bestaat uit oppervlaktewater, grondwater en waterbodems, oevers en kunstwerken. Het watersysteem is voor landbouw, industrie, natuur, recreatie en ons allemaal van het grootste belang. Denk maar aan ons drinkwater, gietwater, irrigatiewater, industriewater, zwemwater en grondwater om verdroging tegen te gaan.

- Om grip te houden op het op orde brengen van ons watersysteem, wil de VVD kijken welke doelen in een termijn van 10 jaar gerealiseerd moeten zijn. De termijn van 2050, als alles echt gerealiseerd moet zijn, vindt de VVD veel te ruim.
- De VVD ziet water als ordenend principe. Beter samenwerken met de provincie en gemeenten kan voorkomen dat er bijvoorbeeld gebouwd wordt in laaggelegen gebieden. Ook kan het Waterschap de gevolgen van bepaald beleid beter overzien. Het Waterschap moet daarom blijvend aandacht hebben voor de rol van water in het provinciaal omgevingsplan. In overleg met gemeenten wil de VVD dat wordt gekeken voor welke watersysteemmaatregelen ruimte moet worden gereserveerd in het bestemmingsplan.
- De VVD vindt dat, tenzij de veiligheidseisen zich hier tegen verzetten, de gronden en terreinen van het Waterschap openbaar toegankelijk moeten zijn.
- De VVD wil dat het Waterschap meer en beter gaat samenwerken met andere overheden in Zeeland (bijv. RUD) bij vergunningverlening en handhaving, bijvoorbeeld in het kader van parkeervergunningen.

In verband met stijging van de waterspiegel, of om bovenstroomse ontwikkelingen op te vangen, moeten soms ruimtemaatregelen genomen worden, zoals het aanwijzen van overloopgebieden. Deze overloopgebieden dienen om in hoogwatersituaties het waterpeil gecontroleerd te verlagen.

- De VVD wil dat onderzocht wordt hoe natuur kan bijdragen aan waterveiligheid, bijvoorbeeld door als waterbergingsgebied te dienen.
- De VVD is voorstander van meervoudig ruimtegebruik. Zolang hun functie als overloopgebied gewaarborgd is, kunnen deze kostbare gronden hun functie als bijvoorbeeld landbouwgrond, recreatie- of natuurgebied behouden.
- De VVD wil geen ruimtelijke reserveringen in de vorm van zoekgebieden (plekken waar dijkversterking zou kunnen gaan plaatsvinden) opleggen. Deze hebben een maximale termijn van 10 jaar terwijl de realisatie van waterveiligheidsprojecten 15-25 jaar kan duren. Zo'n zoekgebied beperkt de ontwikkeling van andere functies van die plek.

3. Voldoende en schoon water

De zorg voor de kwaliteit van het (oppervlakte- en ondiepe grond-)water is een tweede kerntaak van het Waterschap. Natuurvriendelijke oevers dragen daaraan bij, maar ook maatregelen binnen de zuiveringsinstallaties. Als er sprake is van meer dan alleen kwaliteitsdoelen (zoals verbetering van de visstand, of ecologische verrijking), dan wil de VVD dat alleen als dat leidt tot een win-winsituatie.

- De kwaliteit van ons oppervlaktewater kan beter. De VVD vindt daarom dat het Waterschap moet inzetten op de aanleg van waterbergingslocaties, natuurvriendelijke oevers ter verbetering van de waterkwaliteit. Zo krijgen meer soorten planten en dieren een kans.
- Agrariërs zijn gehouden aan een wettelijke teeltvrije zone, die niet mag worden bemest of bespoten. De VVD wil meer ruimte voor maatwerk, waarbij voor natuurvriendelijke oevers een versoepeling van de teeltvrije zone mogelijk is.
- Door zaken goed op elkaar af te stemmen, bijvoorbeeld door de kwaliteitsopgave met natuur te combineren, wordt efficiënter gewerkt en worden de kosten voor onze inwoners zo laag mogelijk gehouden.

Deltaprogramma

Het (nog door de Tweede Kamer vast te stellen) Deltaprogramma zal grote gevolgen hebben voor de Waterschappen. Zo komen er nieuwe normen voor waterveiligheid. Dat heeft consequenties voor investeringen die moeten worden gedaan door de Waterschappen.

- Als deze nieuwe normen financiële gevolgen hebben voor het Waterschap, moet dat worden gecompenseerd zoals afgesproken in het Bestuursakkoord Water van april 2011.
- De noodzaak van een robuuste zoetwatervoorziening betekent eveneens een grote uitdaging voor de Waterschappen. Het besparen van en zuinig omgaan met zoetwater zal nog belangrijker worden. Daar moeten met alle belanghebbende partijen goede afspraken over worden gemaakt.
- De VVD vindt dat vooraf moet worden bepaald wie prioriteit krijgt bij het verdelen van zoetwater. Het is van groot belang om duurzaam en efficiënt om te gaan met zoetwater.
- De VVD heeft oog voor de belangen van de agrarische sector en vindt dat de bestaande zoetwatervoorziening in stand moet worden gehouden. Plekken waar zout water het zoete water binnendringt moeten tot een minimum worden beperkt. Mocht het Volkerak / Zoommeer te zout worden, zal moet eerst de zoetwatervoorziening voor met name Tholen en St. Philipsland veiliggesteld worden. Kosten hiervan zijn voor de rijksoverheid.

Veilige waterketen

De afspraken uit het Bestuursakkoord Water (BAW), de afspraken tussen Rijk, provincies, gemeenten en Waterschappen zijn leidend voor het Waterschap.

- Het Waterschap kan het niet alleen. Voldoende en schoon water is een zaak die de samenleving als geheel aangaat. Burgers en bedrijven moeten daar ook hun verantwoordelijkheid in nemen. Door goede voorlichting aan burgers en bedrijven groeit het bewustzijn dat iedereen zijn steentje kan en moet bijdragen.
- Voor de VVD is een brede samenwerking met andere overheden vanzelfsprekend als het gaat om de afvalwaterketen. Ook samenwerking met drinkwaterbedrijven is daarbij mogelijk.
- Duurzaamheid en een schoon milieu vinden we belangrijk. Daarom is de VVD voorstander van het leveren van energie, hergebruik van effluent (gezuiverd afvalwater), terugwinnen van grondstoffen en een duurzaam zuiveringsproces, mits dat op economisch verantwoorde wijze kan.
- De VVD wil een onderzoek naar het gevaar van nieuwe stoffen en de mogelijkheden om die nieuwe stoffen uit het afvalwater te halen. Het gaat niet alleen om microplastics, die vaak voorkomen in verzorgingsproducten zoals shampoo en cosmetica, maar ook om medicijnresten, nano-deeltjes en hormonen. De VVD pleit ervoor dat dit onderzoek samen met de andere Waterschappen wordt opgepakt en in de komende bestuursperiode wordt gestart.
- De VVD heeft hierbij de voorkeur voor bronbeleid, dus het zo vroeg mogelijk voorkomen van vervuiling. Dan kan door het bedrijfsleven hierbij te betrekken.

4. Economie, duurzaamheid en innovatie

Het Waterschap heeft bij zijn taakuitoefening een maatschappelijke verantwoordelijkheid op het gebied van economie, duurzaamheid en (sociale en technische) innovatie. Alhoewel de kaders voor deze beleidsvelden door rijk, provincie en gemeenten worden gesteld, vindt de VVD het belangrijk dat het Waterschap daaraan bij de uitvoering van zijn kerntaken bijdraagt.

Economie en werkgelegenheid

De VVD waakt, bij de uitvoering van de kerntaken van het Waterschap, voor de belangen van het Zeeuwse bedrijfsleven. Waterpeilbeheer is essentieel voor de Zeeuwse landbouw, en onze wateren zijn van groot belang voor visserij en recreatie. Het investeringsprogramma van het Waterschap levert bovendien een belangrijke bijdrage aan de regionale economie.

- De VVD is tegen onnodige regelgeving en voor het verminderen van administratieve lasten. Het is goed dat we regels hebben om de veiligheid en kwaliteit van het water te borgen,

maar de VVD wil meer oog voor de praktische toepasbaarheid daarvan. Ons Waterschap moet werken met algemenere regels voor onze inwoners en bedrijven, zodat meer activiteiten ondernomen kunnen worden zonder dat hiervoor een vergunning nodig is.

- De VVD wil alle nieuwe en bestaande regelgeving van het Waterschap bekijken om te controleren of het Waterschap geen overbodige regels heeft en bedenkt.

Duurzaamheid en innovatie

Innovatieve (duurzame) concepten kunnen de effectiviteit en efficiency van veiligheid en waterbeheer vergroten. Waterschappen werken samen om innovatieve technieken verder door te ontwikkelen. Ook samenwerking met andere overheden, bedrijfsleven en kenniscentra vormt de sleutel tot succes. Strikte naleving van wetten en procedures houdt soms innovatie tegen. Minder bureaucratie en ruimte voor maatwerk in regelgeving bevorderen naar onze mening duurzame en innovatieve oplossingen.

De VVD is voorstander van de volgende initiatieven:

- Projecten gericht op leven en werken met zout water (aquacultuur) en projecten gericht op het tegengaan van de indringing van zout water.
- Met innovatieve dijkconcepten kunnen nieuwe mogelijkheden voor medegebruik worden gecreëerd. Uiteraard blijft de veiligheid voorop staan.
- Met een Energiefabriek maken bestaande en nieuwe technieken het mogelijk om energie te winnen uit afvalwater. Dat geldt ook voor de Grondstoffenfabriek, die afvalstoffen uit het rioolwater kan halen zoals o.a. fosfaat, stikstof en kalium.

Al deze initiatieven moeten echter wel economische haalbaar zijn. Daarom moet van tevoren een transparant terugverdienmodel opgesteld worden. De opbrengst van dergelijke initiatieven kan voorkomen dat de tarieven stijgen.

Duurzame en innovatieve oplossingen in de watertechnologie, in de afvalwaterzuivering en in de bescherming tegen overstromingsgevaar kunnen een bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken in andere landen. De kennis, die Nederland Waterland vergaart, is een prachtig exportproduct voor kennisinstellingen en bedrijfsleven. Bring in the Dutch!

De Waterschappen kunnen hier in een belangrijke bijdrage aan blijven leveren. Het is goed dat het Waterschap – onderbouwd en in collectief verband - een (beperkte) bijdrage levert aan internationale calamiteiten en de opbouw van waterbeheer in ontwikkelingslanden. Wel blijft de VVD kritisch ten aanzien van de kosten en baten van dit soort kennisdeling.

5. Financiën en bestuur

Waterschappen houden zich al eeuwenlang bezig met één taak: goed waterbeheer. In de afgelopen decennia is het aantal Waterschappen van 2500 in 1950 teruggebracht tot 24 (stand 1 januari 2014). Door deze schaalvergroting werken de Waterschappen efficiënter en tegen lagere kosten. Hier kunnen mogelijk verdere stappen worden gezet. Maar ook samenwerking met andere overheden of partijen moet worden gestimuleerd.

Bestuurlijke toekomst van Zeeland

De bestuurlijke inrichting van onze provincie is een immer terugkerende discussie, zowel binnen Zeeland als daarbuiten. De VVD is een groot voorstander van het verminderen van bestuurlijke drukte en wil komen tot een toekomstbestendige overheid in Zeeland, met meer efficiëntie en een grotere slagkracht. Het belang van Zeeland, haar inwoners en bedrijven hoort hierbij voorop te staan.

Het komt de veiligheid van Zeeland en de Zeeuwen, en de kwaliteit en beschikbaarheid van het water, niet ten goede als het Waterschap zich buiten deze discussie plaatst. Vanuit die belangrijke wettelijke verantwoordelijkheden vindt de VVD dan ook dat het Waterschap als volwaardig gesprekspartner moet meedenken en meewerken aan een toekomstbestendige en slagvaardige bestuursstructuur in Zeeland. Het Waterschap moet opnieuw deelnemen aan de Tafel van 15.

Vanzelfsprekend zijn daaraan belangrijke voorwaarden verbonden. Zeeland is waterprovincie bij uitstek en weet als geen ander wat de gevolgen zijn, als veiligheid geen topprioriteit krijgt. De verantwoordelijkheid van het Waterschap op het gebied van veiligheid, waterkeringen, kwaliteit en kwantiteit van oppervlakte- en grondwater en waterzuivering vragen dan ook om onafhankelijke borging en verankering van deze wettelijke taken, met bijbehorende eigenstandige bevoegdheden, geoordeelde budgetten, onafhankelijk financieel beleid en het daarbij horende omslagsysteem (belastingheffing).

Participatiesamenleving

Het Waterschap bevindt zich midden in de maatschappij. De VVD streeft daarbij naar een kleinere overheid en wil dat de verantwoordelijkheid meer komt te liggen bij inwoners, bedrijven en gebruikers van Zeeland. Voor het Waterschap vormt samenwerking tussen en met individuele bewoners of organisaties een kans.

- De VVD wil ook dat Waterschappen gaan samenwerken met vrijwilligers (in georganiseerd verband) en hen, bijvoorbeeld bij het onderhoud van watergangen, ondersteunen.
- De VVD wil particulieren en natuurorganisaties meer ruimte bieden om zelf ideeën aan te dragen voor (en invulling te geven aan) het beheer van gebieden, en daarmee geld te verdienen.

Degelijk financieel beleid

Waterschappen moeten hun kerntaken goed kunnen uitvoeren en daarom kunnen beschikken over eigen financiële middelen. De VVD is tegen lastenverzwaring voor bewoners en bedrijven en wil dan ook sturen op de uitgavenkant. Ook het Waterschap kan tenslotte niet meer geld uitgeven dan er binnenkomt.

De VVD vindt dat het werk dat het Waterschap doet, betaald moet worden uit belastingopbrengsten. We gaan niet verder interen op financiële reserves. Een gezonde financiële situatie bereik je door tijdig en goed te sturen op investeringsplannen en de effecten daarvan op de exploitatierekening. Het Waterschap staat voor majeure, langjarige investeringen. Een doorkijk in de investeringen van 10 jaar of langer is essentieel om te beoordelen of de wettelijke taken tijdig, in vanuit een sluitende meerjarenbegroting, kunnen worden afgerond.

Tarieven

- De VVD streeft naar tariefsverlaging. Het automatisch verhogen van de tarieven met inflatiecorrectie mag niet vanzelfsprekend zijn, maar moet voorafgaan aan een discussie over taken en kosten.
- De gebruiker betaalt: wie belang heeft bij het Waterschap, draagt daar evenredig aan bij. De tariefsopbouw van ingezetenen, gebouwd en ongebouwd, natuurterreinen en zuiveringsheffingen moet een weerspiegeling zijn van het profijt dat “boeren, burgers en buitenlui” hebben.

Financieel perspectief

- De VVD wil dan ook dat de langjarige financiële perspectieven op programmaniveau in kaart worden gebracht. We kunnen het geld immers maar één keer uitgeven. Er zullen dan ook prioriteiten moeten worden gesteld in de investeringsagenda, waarbij wettelijke taken ten aanzien van veiligheid voorop staan. Daarnaast moet gekeken worden naar de langetermijneffecten op het watersysteem en de waterketen.

- De VVD vindt dat als bezuinigingen leiden tot vertraging of afstel van maatregelen, de kosten van deze bezuinigingen – in relatie tot mogelijke (Europese) boetes – in deze bestuursperiode in kaart gebracht moeten worden.
- Een gezonde reservepositie betekent dat calamiteiten hieruit opgevangen kunnen worden zonder belastingverhoging. Zo worden onze inwoners niet met onverwachte kosten geconfronteerd.
- Als een reservepositie te groot is geworden en de reserves moeten worden afgebouwd, dan moet dat geld worden ingezet voor matiging van tarieven.
- Wanneer er taken bijkomen, bijvoorbeeld door overname van taken van het rijk of grote opgaven die volgen uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma, dan vindt de VVD dat daar ook middelen bij horen om die taken op verantwoorde wijze in te kunnen vullen. Zaken van nationaal belang zijn voor rekening van de rijksoverheid.
- Zoals eerder aangegeven vindt de VVD dat het Waterschap zich primair moet concentreren op zijn kerntaken. Bij eventuele nieuwe (extra) taken of voortschrijdend inzicht bij de uitvoering ervan moet eerst binnen de eigen begroting naar financiering worden gezocht, bijvoorbeeld door zaken efficiënter aan te pakken.

Investerings

- De VVD pleit voor een sobere en doelmatige inzet van de financiële middelen. Er moet een gedegen kosten-batenanalyse gemaakt worden bij besluiten over investeringen, waarbij vanzelfsprekend ook de exploitatieopzet (met kosten voor onderhoud en beheer) zijn meegenomen. De VVD wil dat bestuurs- en voortgangsrapportages snel inzichtelijk zijn en ook snel besproken worden met het algemeen bestuur.
- De VVD vindt het onverantwoord om reserves (incidentele opbrengsten) in te zetten voor meerjarige investeringen (structurele lasten). De VVD wil voorkomen dat in de toekomst forse stijgingen van de Waterschapsbelasting nodig zijn.

Flexibele organisatie

De afgelopen jaren is hard gewerkt om de organisatie optimaal, slagvaardig en efficiënt in te richten. Organiseren van betrokkenheid, motivatie en efficiency blijven hierbij volgens de VVD van groot belang. Er moet aandacht blijven voor de cultuur van de organisatie. Een kleinere overheid is mogelijk als met meer vertrouwen wordt samengewerkt met marktpartijen.

- De organisatie, met haar specialisten en uitvoerend personeel, voert de bestuurlijke prioriteiten uit. Zorgvuldige planning van werkzaamheden en interne afstemming zijn essentieel, ook vanuit het oogpunt van kostenbeheersing.
- Het Waterschap heeft veel kennis in huis, maar dat geldt ook voor ons bedrijfsleven. Met een betere kruisbestuiving tussen overheden en marktpartijen (bijvoorbeeld in PPS-constructies) ontstaat een optimaal gebruik en mix van bewezen en nieuwe methodieken en technologieën, en kan bovendien efficiënter worden gewerkt.
- De VVD vindt dat het Waterschap niet moet sturen op fte's, maar op ambities. Het werken met een flexibele schil van fte's is hierbij een goed hulpmiddel.
- Aanbestedingen moeten worden toegepast volgens de zogeheten economisch meest voordelige inschrijving (EMVI). De VVD wil investeringen waar mogelijk in delen aanbesteden, zodat ook lokale bedrijven de kans krijgen het werk uit te voeren.